

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom umeleckých fondov

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011 a jej účelom bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri vynakladaní finančných prostriedkov, ako aj plnenie povinností pri správe a ochrane majetku umeleckých fondov.

Kontroly boli vykonané v prvom štvrtroku 2011 v troch kontrolovaných subjektoch: v Literárnom fonde Bratislava, v Hudobnom fonde Bratislava a vo Fonde výtvarných umení Bratislava. Kontrolovaným obdobím boli roky 2008 až 2010, v prípade potreby objektívneho posúdenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce, resp. nasledujúce obdobie.

Predmetom kontroly bolo:

- charakteristika kontrolovaných subjektov a ich legislatívneho rámca
- analýza hospodárenia umeleckých fondov
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom umeleckých fondov
- úroveň vnútornej kontroly a vykonané vonkajšie kontroly

1 Charakteristika kontrolovaných subjektov a ich legislatívneho rámca

Umelecké fondy boli zriadené podľa ustanovenia § 1 písm. a) až písm. c) zákona č. 13/1993 Z. z. o umeleckých fondoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o umeleckých fondoch“). Prijatím cit. zákona boli zrušené predchádzajúce zákonné normy, ktoré upravovali činnosť umeleckých fondov. Literárny fond (ďalej len „LF“) bol zriadený pre odbor tvorivej činnosti v oblasti slovesnej, divadla, filmu, rozhlasu, televízie a zábavného umenia s osobitným zreteľom na pôvodnú krásnu literatúru, vedeckú a odbornú literatúru, novinárstvo a novinársku fotografiu, prekladateľstvo, divadlo, rozhlas, film, televíziu a zábavné umenie. Hudobný fond (ďalej len „HF“) bol zriadený pre odbor tvorivej činnosti v oblasti hudby s osobitným zreteľom na tvorivú oblasť vážnej hudby, populárnu hudbu, podporu reprodukčných umelcov a hudobnú vedu a kritiku. Fond výtvarných umení (ďalej len „FVU“) bol zriadený pre odbor tvorivej činnosti v oblasti výtvarných umení s osobitným zreteľom na pôvodnú výtvarnú tvorbu, architektúru, umeleckú fotografiu, reštaurátorstvo, úžitkové umenie, výtvarnú teóriu a kritiku.

Zákon o umeleckých fondoch bol dvakrát novelizovaný, prvá zmena sa týkala možnosti zriadenia organizácií kolektívnej správy podľa autorského zákona a druhou zmenou prestali plynúť príspevky z príjmov od používateľov diel vo výške 1 % z verejného premietania filmov a za používanie hudobných diel bez textu.

Kontrolou bolo zistené, že umelecké fondy plnili účel, na ktorý boli zriadené v súlade s národnokultúrnymi záujmami štátu a svojou podpornou činnosťou iniciovali vznik nových pôvodných umeleckých diel, resp. podporili interpretačné výkony slovenských umelcov.

Kontrolou výpisov z Obchodného registra bolo zistené, že jednotlivé umelecké fondy majú uvedené rôzne právne formy: LF je verejnoprávna inštitúcia, HF je účelový verejnoprávny fond a u FVU bola uvedená právna forma „iná právnická osoba“.

Štatúty umeleckých fondov vydané radami fondov v zmysle zákona o umeleckých fondoch boli schválené ministrom kultúry SR. Štatúty LF a HF platné v období výkonu kontroly neboli aktualizované od roku 1993; úprava štatútov nebola vykonaná ani po zmene niektorých ustanovení zákona o umeleckých fondoch, keď prijatím zákona o Audiovizuálnom fonde v roku 2009 prešla podpora tvorivej oblasti filmu, televízie a videotvorby prešla na tento fond a zároveň prestali plynúť príspevky z príjmov za verejné premietanie filmov ostatným umeleckým fondom. Dňa 31.07.1996 schválil minister kultúry SR zmenu štatútu FVU - v článku 4 bod 3 s odvolávkou na zákon o umeleckých fondoch upravil dôsledné uplatňovanie sankčných postihov pri vyberaní príspevkov. Nakoľko zákon o umeleckých fondoch neupravuje sankčné postihy, je táto časť v štatúte kontrolovaného subjektu nad rámec uvedeného zákona a v rozpore s ním.

Podľa zákona o umeleckých fondoch majú zastupovanie fondov v právnych vzťahoch, spôsoby podpisovania, hlasovania, zodpovednosť, vnútorné vzťahy, kontrolu hospodárenia fondov a ďalšie podrobnosti o činnosti fondov upraviť ich štatúty. Umelecké fondy riadili rady fondov, ktoré si volili predsedu a podpredsedu fondu, menovali a odvolávali riaditeľa fondu. Predsedovia rady umeleckých fondov zastupovali fondy navonok, menovaní riaditelia boli podľa štatútov a údajov z Obchodného registra štatutárnymi zástupcami jednotlivých umeleckých fondov; zabezpečovali ich riadny chod a riadili ich administratívny aparát. V prípade zastupovania fondov navonok nebola v štatútoch stanovená presná formulácia, resp. bolo prijaté duplicitné zastupovanie fondov navonok. Keďže štatúty umeleckých fondov neobsahovali systém kontroly hospodárenia a neboli v nich stanovené zodpovedné osoby za kontrolu hospodárenia, bol porušený § 4 ods. 6 zákona o umeleckých fondoch.

2 Analýza hospodárenia umeleckých fondov

Finančnými zdrojmi umeleckých fondov boli príspevky prijemcov autorských odmien a odmien výkonných umelcov, príspevky za použitie voľných literárnych a umeleckých diel, vedeckých diel a príspevky používateľov diel, príspevky z odmien, náhrad výrobcov a dovozcov nahratých nosičov zvukového a zvukovoobrazového záznamu, snímok z odmien a náhrad požičiavateľov snímok, zvukových záznamov, snímok videogramov a snímok kinematografických diel, ktoré im boli poskytované na základe zákona o umeleckých fondoch a tvorili výnosy z hlavnej činnosti.

Rozpočet príjmov a výdavkov na svoju činnosť stanovovali umelecké fondy v rokoch 2008, 2009 a 2010 na začiatku účtovného obdobia. Pri stanovovaní rozpočtov vychádzali umelecké fondy z dosiahnutej skutočnosti predchádzajúceho roka. Náklady na hlavnú činnosť tvorili najmä osobné náklady a náklady na služby; v tabuľke sú uvedené hlavné ukazovatele rozpočtov umeleckých fondov.

Tab. č. 1

Vybrané rozpočtov fondov	ukazovatele umeleckých	2008*		2009		2010	
		Plán	Skutočnosť	Plán	Skutočnosť	Plán	Skutočnosť
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Výnosy z hlavnej činnosti	LF	1 424 019	1 386 277	1 453 900	1 110 048	1 373 300	1 330 831
	HF	482 640	540 098	460 100	508 016	493 600	483 622
	FVU	662 318	826 296	707 227	699 530	696 613	1 178 633
Výnosy za UF spolu		2 568 977	2 752 671	2 621 227	2 317 594	2 563 513	2 993 086
Náklady na hlavnú činnosť	LF	1 505 344	1 528 148	1 453 900	1 559 291	1 439 600	1 503 390
	HF	482 640	466 906	460 100	440 800	493 600	467 765
	FVÚ	944 367	898 725	920 217	979 235	933 569	1 029 516
Náklady za UF spolu		2 932 351	2 893 779	2 834 217	2 979 326	2 866 769	3 009 671
Hospodársky výsledok	LF	-81 325	-141 871	0	-229 243	- 66 300	- 172 559
	HF	0	+73 193	0	+67 216	0	+15 857
	FVÚ	-230 746	-30 904	-182 290	-251 501	-211 346	+174 314

Ako vyplýva z uvedenej tabuľky, LF a FVU vykazovali v kontrolovanom období stratu, keďže náklady neboli pokryté výnosmi; znižovaných aj v dôsledku poklesu zákonných príspevkov. Zvýšené výnosy v roku 2010 vykázal len FVU a súviseli s predajom nehnuteľnosti v Martine v predajnej cene 486 000 EUR. V rokoch pred kontrolovaným obdobím získaval FVU finančné prostriedky predajom majetku kaštieľa v Moravanoch nad Váhom a domov v Banskej Štiavnici a Spišskej Novej Vsi. Umelecké fondy prijímali v kontrolovanom období úsporné opatrenia na zabezpečenie zlepšenia výsledkov hospodárenia. Analýzou hospodárenia LF bolo zistené, že na strate sa podieľali náklady vykázané z nepriamej podpornej činnosti súvisiace s využívaním domov slovenských spisovateľov (ďalej len „DSS“) v Budmericiach, v Piešťanoch a vo Vysokých Tatrách. Tretinu nepriamych nákladov nepriamej podpornej činnosti LF tvorili náklady za nájomné, energie, služby a mzdové náklady súvisiace s využívaním DSS Budmerice.

Základným zdrojom financovania podpornej činnosti umeleckých fondov boli zákonné príspevky v zmysle zákona o umeleckých fondoch. Doplnkovým zdrojom podľa zákona boli aj iné príjmy, ktoré však tvorili len doplnkový príjem hospodárenia, napr. výnosy z podnikania s vlastným majetkom, dary, dotácie, sponzorské príspevky, dedičstvo, ako aj príjmy z nadácií. Zákon

o umeleckých fondoch stanovuje povinnosť odvádzať príspevky príjemcov autorských odmien a odmien výkonných umelcov, príspevky za použitie voľných diel, príspevky používateľov diel, ale neobsahuje žiadne ustanovenie o dohľade nad plnením povinnosti odvádzať príspevkov, ani o tom, ako sankcionovať neodvedenie zákonných príspevkov. Ustanovenie § 24 ods. 2 zákona o umeleckých fondoch dáva právo požadovať náhrady nákladov spojených s ich vymáhaním v prípade, ak včas neobdržia príspevkov. Citované ustanovenie však nenahrádza hrozbu sankcie, preto odvádzanie príspevkov si zachovávalo charakter dobrovoľnosti. Problémom je tiež zistiť povinné osoby v nadväznosti k priamemu predaju výtvarných diel tzv. ateliérovému predaju. Analogické problémy so zisťovaním povinných osôb majú aj ostatné fondy. Keďže v zákone o umeleckých fondoch nebola zakotvená vymožitelnosť povinných zákonných príspevkov, zákonných prispievateľov zisťovali umelecké fondy vlastnými metódami.

*Údaje za rok 2008 sú uvedené v prepočítaní konverzným kurzom 1 EUR = 30,126 SKK.

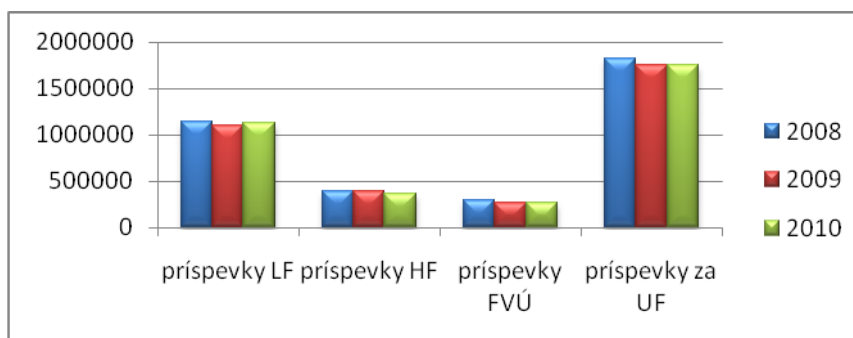
V tabuľke č. 2 je uvedený rozsah poskytnutých zákonných príspevkov jednotlivým UF.

Tab. č. 2

Zákonné príspevky UF	2008*	2009	2010
	EUR	EUR	EUR
príspevky LF	1 137 589	1 095 200	1 133 58
príspevky HF	392 257	387 168	364 136
príspevky FVÚ	296 293	268 930	261 474
príspevky za UF	1 826 139	1 751 298	1 758 968

Kontrolou hlavných kníh vedených LF v rokoch 2008, 2009 a 2010 bolo zistené, že príspevky podpornej činnosti nemal v účtovníctve analyticky členené, čím nekonal v súlade s platnými Opatreniami Ministerstva financií SR (ďalej len „MF SR“). Pre potreby riadenia podrobnejšie analyticky nečlenil výnosy v účtovnej triede 6, ktorými boli príspevky podpornej činnosti podľa ustanovení § 10 a nasl. zákona o umeleckých fondoch a súčasne LF nekonal podľa ustanovenia bodu 4 čl. IV Štatútu LF, keď príspevky uvedené v bode 1 písm. a) až písm. c) cit. článku nesledoval a neevidoval podľa zdrojov, v ktorých boli vytvorené. Spolu s príspevkami podľa bodu 2 sa mali stať položkami podrobného rozpočtu fondu, ktorého návrh po prerokovaní v sekciách schvaľuje rada fondu.

Zákonné príspevky umeleckých fondov (UF) v rokoch 2008, 2009 a 2010 v EUR:

Z porovnania tabuľky č. 1 s grafom vyplýva, že finančné zabezpečenie činnosti LF a HF bolo kryté prevažne zo zákonných príspevkov. Výnosy z príspevkov vo FVU v kontrolovanom období nekryli výdavky na podpornú činnosť, za účelom ktorej bol fond zriadený. Významnú časť výdavkov tvorili prevádzkové výdavky a chýbajúce zdroje na podpornú činnosť fond získaval z tržieb z prenájmu nehnuteľného majetku a služieb.

Umelecké fondy v kontrolovanom období poskytovali finančné prostriedky na podporu a tvorivú činnosť v oblasti vedeckej, umeleckej a literárnej, hudobnej a výtvarnej, ako aj pri udeľovaní cien. Kontrolou bol preverený systém odsúhlasovania poskytnutých podpôr, kde umelecké fondy mali prijaté vnútorné predpisy, na základe ktorých boli vybavované žiadosti o poskytnutie jednotlivých foriem podpornej činnosti a na financovanie v kontrolovanom období. Keďže výnosy

z príspevkov nedosahovali výdavky na priamu a nepriamu podpornú činnosť, na ktorú boli zriadené, jedine prijatím systému účinnejšieho výberu zákonných príspevkov sa mohol dosiahnuť cieľ výraznejšej podpory tvorivej hudobnej, výtvarnej a literárnej umeleckej činnosti.

Umelecké fondy mali v kontrolovanom období vypracované interné predpisy na vedenie účtovníctva, ktoré mali v primeranom rozsahu zabezpečovať správnosť, preukaznosť a zrozumiteľnosť účtovníctva. FVU v roku 2010 zmenil účtovné zásady a účtovné metódy, avšak o zmene neinformoval v poznámkach k účtovnej závierke, čím nedodrжал príslušné ustanovenie zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Kontrolou vyhotovených zápisov zo zasadnutia rád jednotlivých umeleckých fondov bolo zistené, že v kontrolovanom období rady fondov schvaľovali správu o ich činnosti, ktorej súčasťou boli výsledky záverov rozboru činnosti hospodárenia a vyhotovené ročné účtovné závierky.

Kontrolou vedenia účtovníctva a zostavovania účtovných závierok bolo v jednotlivých umeleckých fondoch zistené:

Literárny fond:

- nevypracoval k účtovnej závierke poznámky, čím porušil ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o účtovníctve;
- nevykonával za kontrolované obdobie inventarizáciu ku dňu, ku ktorému sa zostavovala riadna účtovná závierka, čím porušil ustanovenie § 29 ods. 2 zákona o účtovníctve;
- niektoré inventúrne súpisy neobsahovali všetky taxatívne vymenované údaje, čím nedodrжал ustanovenie § 30 ods. 2 písm. b), e) a písm. i) zákona o účtovníctve;
- nemal vypracované inventarizačné zápisy z vykonanej inventarizácie, čím porušil ustanovenie § 30 ods. 3 zákona o účtovníctve;
- počas roka nedodrжал vnútornú smernicu o vedení účtovnej evidencie.

Hudobný fond:

- v roku 2008 nevykonával inventarizáciu v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zákona o účtovníctve, v zmysle ktorého inventúrny súpis musí obsahovať taxatívne vymenované údaje;
- nevyhotovil inventúrne súpisy v súlade s ustanovením § 30 ods. 3 zákona o účtovníctve;
- v rokoch 2009 a 2010 nevykonával inventúru účtu 031- pozemky a inventúru rozdielu majetku a záväzkov, čím inventarizácia nebola úplná v zmysle ustanovení § 29 a § 30 zákona o účtovníctve;
- pozemky viedol v účtovníctve nesprávne na účte 021- budovy, stavby, čím boli zároveň s budovou odpisované, hoci podľa ustanovenia § 23 ods. 1 písm. a) zákona o dani z príjmu sú z odpisu vylúčené;
- v schvaľovacom procese likvidácie účtovných dokladov HF nekonal v súlade s vlastnou smernicou, keď účtovné operácie vykonával pred formálnou a vecnou kontrolou a niektoré neprešli žiadnou formálnou a vecnou kontrolou príslušnými kompetentnými zamestnancami;
- vyhotovením výročnej správy za rok 2009, v ktorej boli uvedené iné údaje ako vo výkaze ziskov a strát, HF nepostupoval podľa § 20 ods. 3 zákona o účtovníctve, lebo neposkytovala verný a pravdivý obraz účtovníctva a súlad výročnej správy s účtovnou závierkou;
- vykázal vo výkaze - súvaha v kontrolovanom období stratu z minulých rokov. Túto stratu historicky účtovne umoroval voči dosiahnutému hospodárskemu výsledku bežného obdobia a zostatkom nepoužitých voľných finančných prostriedkov. Informácie o týchto skutočnostiach neuvádzal v poznámkach k jednotlivým účtovným závierkam.

Fond výtvarných umení:

- predložil neúplnú účtovnú závierku - nevyhotovoval poznámky, čím porušoval ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o účtovníctve, lebo vedenie účtovníctva nespĺňalo podmienku správnosti a úplnosti;
- v priebehu dvoch po sebe nasledujúcich rokov 2008 a 2009 nevykonával inventarizáciu v zmysle § 29 ods. 3 zákona o účtovníctve;
- vyhotovil záznamy z inventúry, ktoré nespĺňali náležitosti účtovných dokladov, ktorým bol inventarizačný zápis, čím nepostupoval podľa ustanovenia § 30 ods. 3 zákona o účtovníctve.

3 Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom umeleckých fondov

Kontrolou obstarávania tovarov, služieb a prác, ktorou bolo zistené, že umelecké fondy mali vypracované vnútorné predpisy, ktoré vychádzali z ustanovení zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“). Umelecké fondy nie sú verejnými obstarávateľmi podľa zákona o verejnom obstarávaní a nevzťahovala sa na nich povinnosť obstarávať tovary, služby a práce podľa zákona o verejnom obstarávaní. Pri obstarávaní tovarov, služieb a prác mali vytvárať súťaživé prostredie na základe hospodárskej súťaže podľa Obchodného zákonníka.

NKÚ SR preto ocenil postup umeleckých fondov, keď dobrovoľne postupovali pri obstarávaní tovarov, služieb a prác podľa ustanovení zákona o verejnom obstarávaní.

Pri nakladaní s majetkom postupovali umelecké fondy podľa zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií“). V prechodnom ustanovení zákona (§ 17) bola verejnoprávnych inštitúciám uložená povinnosť pri nakladaní s majetkom zosúladiť svoje štatúty s týmto zákonom v lehote do 01.08.2004. Táto povinnosť sa týkala predovšetkým oblasti nakladania s majetkom pri predaji nepotrebnéj nehnuteľnej, ako aj hnutelnej veci, k uzatváraniu zámennej zmluvy, k neoprávnenosti, resp. oprávnenosti darovať nepotrebnú vec, k prenechaniu dočasne nepotrebného majetku do nájmu a do výpožičky, starostlivosti o pohľadávky, ako aj včasnosti vykonania vykonateľných rozhodnutí príslušných orgánov.

Kontrolou bolo zistené, že umelecké fondy v uvedenom období a ani po ňom žiadne zosúladenie nevykonali, čím nesplnili svoju zákonnú povinnosť a porušili ustanovenie § 17 cit. zákona.

V oblasti nakladania s majetkom bolo ďalej zistené:

Pri nakladaní s prebytočným a neupotrebitelným nehnuteľným majetkom štatutárny orgán LF nevydal predpísané písomné rozhodnutie o neupotrebitelnosti veci, ktorou bola nehnuteľnosť v Hornom Smokovci, čím porušil ustanovenie § 5 ods. 4 zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií.

Pred predajom majetku budovy a pozemku v Martine FVU vyhotovil materiál na rokovanie rady fondu, ktorý neobsahoval dátum ani ďalšie obligatórne náležitosti o nepotrebnéj nehnuteľnej veci v zmysle ustanovenia § 5 zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií, a to označenie nepotrebného majetku a jeho identifikačné údaje, čím porušil ustanovenie § 5 ods. 3 a ods. 4 zákona o majetku verejnoprávnych inštitúcií. Štatutárny orgán FVU ďalej nevydal rozhodnutie o nakladaní s majetkom verejnoprávnej inštitúcie, ani si nevyžiadal k takémuto rozhodnutiu písomný súhlas rady FVU, čím porušil ustanovenie § 12 ods. 1 a 2 zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnej inštitúcie.

Na základe výsledkov verejnej obchodnej súťaže na odpredaj nehnuteľnosti v Martine súhlasila rada fondu s odpredajom. Štatutárny orgán kontrolovaného subjektu si nevyžiadal k takémuto rozhodnutiu predchádzajúci písomný súhlas rady FVU, ktorá len zobrala na vedomie informáciu a udelila riaditeľovi úlohy v súvislosti s odpredajom objektu. Nakoľko štatutárny orgán verejnoprávnej inštitúcie je povinný vyžiadať si na predaj nepotrebnéj nehnuteľnej veci predchádzajúci písomný súhlas rady fondu, čo vykonané nebolo, kontrolovaný subjekt pri prevode vlastníctva svojho majetku v Martine porušil ustanovenie § 12 ods. 1 a 2 zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnej inštitúcie.

V zmysle ustanovenia § 12 ods. 3 zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnej inštitúcie je právny úkon, na ktorý nebol daný predchádzajúci písomný súhlas, podľa ods. 2 neplatný.

Kontrolou zápisov vlastného a prenajatého majetku v príslušných katastroch nehnuteľností umeleckých fondov neboli zistené nedostatky. LF hospodáril okrem vlastného majetku aj s majetkom vo vlastníctve štátu, kaštieľom s areálom v Budmericiach, ktorý mal prenajatý od Centrálnej servisnej organizácie Ministerstva kultúry SR (ďalej len „MK SR“) na základe zmluvy o nájme a v liste vlastníctva predmetného majetku bol LF uvedený ako nájomca. LF sa o nehnuteľný majetok štátu staral, zabezpečoval jeho ochranu a vykonával jeho údržbu. Keďže bol viazaný

podmienkami v nájomnej zmluve, užívanie bolo výlučne určené len pre potreby LF, predmetný nehnuteľný majetok nebol dostatočne využívaný. Pre hospodárnejšiu a efektívnejšiu využiteľnosť uvedenej nehnuteľnosti by bolo vhodné upraviť účel využitia v nájomnej zmluve tak, aby kaštieľ s areálom v Budmericiach v budúcnosti slúžil pre potreby aj ostatných umeleckých fondov.

Kontrolou evidencie a vymáhania pohľadávok v UF nebol zistený nesúlad s požadovaným stavom. Všetky tri fondy postupovali v zmysle zákona o správe majetku verejnoprávnych inštitúcií. Jediným problémom vymáhania pohľadávok boli zákonné príspevky od príjemcov podľa zákona o umeleckých fondoch.

Dom slovenských spisovateľov Budmerice

UF využívali svoj vlastný majetok hospodárne a účelne. Kontrolou nebolo zistené nehospodárne nakladanie s majetkom.

4 Úroveň vnútornej kontroly a vykonané vonkajšie kontroly

Kontrolou výkonu výsledkov vnútornej kontroly v umeleckých fondoch počas kontrolovaného obdobia bolo zistené, že v LF a HF mali schválené plány kontrolnej činnosti počas kontrolovaného obdobia a vo svojej činnosti sa nimi riadili. FVU výkon vnútornej kontroly nezabezpečoval.

LF mal vypracovanú smernicu, ktorá vychádzala z ustanovení zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole“) a zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole“), na základe ktorých vykonával kontrolu. Na kontrolovaný subjekt sa cit. zákony nevzťahovali. Plány kontrolnej činnosti LF a ich realizácia metodicky a systematicky vychádzali zo smernice. Jednotlivé ročné plány boli zamerané na vykonávanie kontroly podľa ustanovenia § 9 zákona o umeleckých fondoch, v rámci ktorých kontrolovaný subjekt zisťoval potencionálnych prispievateľov odmiem do LF. Fyzickou kontrolou u týchto prispievateľov preveroval základ výpočtu jednotlivých príspevkov a následne vyjednávanie medzi LF a prispievateľom, u ktorého zistil nedodržanie zákonnej povinnosti platby príspevkov.

HF mal v kontrolovanom období naplánované vykonanie vnútorných kontrol, ktoré aj vykonal a výsledky z kontrol boli zaznamenané v záznamoch, resp. v protokoloch o výsledku kontroly.

FVU chýbal vo svojich vnútorných riadiacich dokumentoch plán kontrolnej činnosti, zameraný na kontrolu a oprávnenosť schvaľovania účtovných dokladov a kontrolu hospodárenia fondu. Vytvorenie účinného systému vnútornej kontroly, zabezpečenie jeho pôsobenia vo vnútornej organizácii fondu a jeho osobnú zodpovednosť za kontrolu hlavných úloh nezakotvil do svojho štatútu, čím FVU porušil svoju povinnosť určenú v ustanovení § 4 ods. 6 zákona o umeleckých fondoch.

Kontrolou bolo tiež zistené, že od vzniku umeleckých fondov (t.j. od r. 1993) až do obdobia ukončenia výkonu kontroly nebola vykonaná žiadna vonkajšia finančná kontrola vo verejnoprávnych inštitúciách, ktorými sú umelecké fondy; obdobne nebola vykonaná žiadna kontrola zameraná na hospodárenie umeleckých fondov.

Zhrnutie

Kontrolou bolo zistené, že umelecké fondy plnili účel, na ktorý boli zriadené v súlade s národnokultúrnymi záujmami štátu a ich poslanie pri podpore vzniku nových umeleckých diel literárnych, hudobných a výtvarných je nezastupiteľné. Svojou podporou umelecké fondy iniciovali vznik nových pôvodných umeleckých diel a podporili interpretačné výkony slovenských umelcov. Okrem uvedených pozitív v činnosti umeleckých fondov bolo zistené, že právne formy dvoch fondov uvedených v Obchodnom registri neboli v súlade so zákonom o umeleckých fondoch, keď HF mal uvedené „účelový verejnoprávny fond“ a FVU „iná právnická osoba“.

Štatúty umeleckých fondov nemali stanovenú presnú formuláciu zastupovania fondov navonok, čím neboli v súlade so zákonom o umeleckých fondoch.

Analýzou hospodárenia umeleckých fondov v rokoch 2008 až 2010 bolo zistené, že LF vykazoval záporný výsledok hospodárenia v rokoch 2008 až 2010, HF v kontrolovanom období dosahoval kladný hospodársky výsledok a FVU vykazoval záporný výsledok hospodárenia v rokoch 2008 a 2009, okrem roku 2010, keď dosiahol kladný výsledok hospodárenia z dôvodu predaja nehnuteľného majetku v Martine.

Umelecké fondy nevyhotovili kompletnú účtovnú závierku; nedostatky boli zistené pri vykonaní inventarizácie, majetku a záväzkov, čím bol porušený zákon o účtovníctve.

Pri kontrole dodržiavania zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií bolo zistené, že umelecké fondy nezosúladiť platné štatúty s cit. zákonom, čím porušili zákon o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií.

FVU nedodržiaval cit. zákon, keď pred predajom nehnuteľného majetku predložil na schválenie materiál, ktorý neobsahoval obligatórne náležitosti o nepotrebnnej nehnuteľnej veci a nerozhodol rozhodnutím o nakladaní.

Umelecké fondy porušili svoju povinnosť určenú zákonom o umeleckých fondoch, keď do svojich štatútov nestanovili kontrolu ich hospodárenia.

LF a HF vykonávali len vnútornú kontrolu zameranú na vymáhanie zákonných príspevkov, ale nie kontrolu hospodárenia; FVU vnútornú kontrolu nezabezpečoval vôbec.

Na riešenie zistených problémov NKÚ SR odporúča MK SR:

- v spolupráci s umeleckými fondmi zvážiť možnosť riešenie úpravy zákona o umeleckých fondoch s cieľom dosiahnuť vymožitelnosť zákonných príspevkov;
- v spolupráci s MF SR navrhnúť legislatívne odporúčania na odstránenie diskriminácie platieb zákonných príspevkov s možnosťou ich zahrnutia do výkazov o dani z príjmu;
- zvážiť možnosť legislatívnej úpravy zabezpečujúcej stanovenie povinnosti vytvorenia archívu, resp. katalógu podporených diel umelcov, ktoré vznikli za podpory zákonných príspevkov. Takto vzniknuté katalógy umeleckých diel vzniknutých s podporou jednotlivých umeleckých fondov

v súčasnom období by tvorili základ budúceho kultúrneho dedičstva SR, tak ako je vytvorený v HF.

Umelecké fondy nepodali žiadne námietky voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Protokoly o výsledku kontroly boli prerokované so štatutárnymi orgánmi kontrolovaných subjektov, zároveň im bolo uložené prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a v stanovenom termíne ich predložiť NKÚ SR.